energie samen

Energiedelen met vrije leveranciers-keuze

Position paper

15 Oktober 2026

Inhoud

1. Aanleiding 2
2. Energiedelen met vrije leverancierskeuze 2
3. Voorkeur voor de dynamische verdeelsleutel 3
4. Een expertgroep om verder te komen 4

1. Aanleiding

Energie Samen is groot voorstander van energiedelen. Het geeft energiegemeenschappen de mogelijkheid om zelf regie te nemen over hun energie: samen opwekken en delen, zonder winstoogmerk, met zeggenschap voor de leden en tegen een eerlijke prijs. De energiewet heeft energiedelen mogelijk gemaakt voor deelnemers die bij dezelfde leverancier zitten. Met de implementatie van de Europese Electricity Market Design-richtlijn[1] zal ook energiedelen met vrije leverancierskeuze mogelijk moeten worden. Energiedelen met vrije leverancierskeuze komt dus naar Nederland.

Voor energiegemeenschappen die vandaag al willen energiedelen, is vrije leverancierskeuze niet noodzakelijk. In de praktijk kan energiedelen nu al worden georganiseerd via coöperatieve leveranciers zoals om | nieuwe energie en Energie VanOns, die dit faciliteren voor hun aangesloten deelnemers. Dit model van energiedelen wordt binnen de projecten Local4Local en Watt2Watt binnen de coöperatieve sector verder uitgewerkt en geoptimaliseerd. Vanuit Europese regelgeving komt nu echter de verplichting om ook het energiedelen tussen klanten van *verschillende* leveranciers mogelijk te maken en goed te regelen. Dit stelt klanten in staat om energie te delen én zelf te bepalen welk energiecontract ze hebben.

2. Energiedelen met vrije leverancierskeuze

Energiedelen maakt het mogelijk om collectieve en zelfopgewekte stroom te delen met anderen. Dat kan op verschillende manieren. Denk aan: een huishouden met zonnepanelen dat het overschot deelt met de buren. Een VVE die zonnepanelen op het dak legt en de opbrengst verdeelt onder de bewoners. Een energiegemeenschap met zonnevelden, een windpark en buurtaccu die de stroom deelt met haar leden.

De waarde van energiedelen zit niet alleen in financieel voordeel, maar vooral in autonomie en stabiliteit: deelnemers kunnen zelf afspraken maken over prijs, termijn en herkomst van hun stroom, zonder helemaal afhankelijk te zijn van de markt of hun leverancier.

[1] https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/electricity-market-design_en

Energiegemeenschappen in het netwerk van Energie Samen werken hier al mee. Binnen het project Local4Local[2] hebben zij energiedelen in de praktijk ontwikkeld, samen met coöperatieve leveranciers, maar zonder vrije leverancierskeuze.

Wanneer alle deelnemers bij dezelfde leverancier zitten, heeft de leverancier alle gegevens beschikbaar om te bepalen welke energie gedeeld is en welke restvolumes nog geleverd moeten worden. Maar als je met de buren wilt delen zonder van leverancier te wisselen, dan is vrije leverancierskeuze handig. Vrije leverancierskeuze is laagdrempelig voor deelnemers aan een energiegemeenschap, omdat het kan zonder over te stappen. Ook biedt het meer keuzevrijheid voor de deelnemers.

Omdat er zoveel energieleveranciers actief zijn in de energiemarkt, zijn er veel partijen betrokken bij energiedelen met vrije leverancierskeuze. Het is dan ook belangrijk dat de afspraken over de uitvoering hiervan vooraf helder zijn, zodat partijen weten waar ze aan toe zijn. Eén van de belangrijkste afspraken gaat over de manier waarop wordt bepaald hoeveel energie er wordt gedeeld: de verdeelsleutel.

Er zijn verschillende opties:

- **Statische verdeelsleutel**: Een statische verdeelsleutel betekent dat vooraf wordt afgesproken welk percentage van de teruglevering gedeeld wordt en met wie. Bijvoorbeeld: 50% van de teruglevering van een huishouden gaat naar de ene buur en 50% naar de andere. Bij een vast percentage gaat per definitie alle afgesproken energie naar de ontvanger, ook als die op dat moment minder verbruikt dan zijn deel. Het overschot telt dan als teruglevering op zijn aansluiting (‘virtuele teruglevering’) en gaat voor de gemeenschap verloren.

- **Dynamische verdeelsleutel**: Een dynamische verdeelsleutel betekent dat de beschikbare stroom optimaal wordt verdeeld over de groep deelnemers afhankelijk van het werkelijke verbruik van de ontvangers. Zo blijft zo veel mogelijk stroom benut.

3. Voorkeur voor de dynamische verdeelsleutel

Energie Samen ziet energiedelen als een recht van actieve afnemers en gelooft dat vrije leverancierskeuze belangrijk is om van energiedelen een succes te maken. Wat de verdeelsleutel betreft gelooft Energie Samen dat het dynamische model beter past de

[2] https://www.local4local.nu/

energiegemeenschappen die zij vertegenwoordigt. Het dynamische model verdeelt de beschikbare energie immers optimaal binnen de gemeenschap.

Energie Samen kiest daarom duidelijk voor de **dynamische verdeelsleutel** en pleit ervoor deze direct bij de implementatie van de EMD-richtlijn in te voeren.

De complexiteit van de invoering van het dynamische model wordt door de leden duidelijk erkend. We pleiten ervoor om in de wetgeving niet op te nemen hoe de uitvoering precies vorm moet krijgen. Vooruitlopend op de uitwerking en implementatie hiervan in centrale systemen wil Energie Samen zich inzetten om een werkbare methodiek te ontwikkelen en in de praktijk te testen.

4. Een expertgroep om verder te komen

Hoe energiedelen met vrije leverancierskeuze geregeld wordt, bepaalt of het een succes wordt of vastloopt in weerstand en hoge kosten. Het bepaalt ook of burgers en ondernemers in staat worden gesteld zelf aan het roer te staan van hun eigen energievoorziening.

Op weg naar de dynamische verdeelsleutel zijn nog veel technische en financiële hobbels te nemen. Energie Samen wil dit onderwerp daarom verder vastpakken binnen de expertgroep Energiewet en energiedelen. In deze groep bespreken we wat er bij de implementatie komt kijken, welke oplossingen we zien en welke kosten dat met zich meebrengt.

De expertgroep adviseert over de haalbaarheid van de verschillende keuzes. Zo kan Energie Samen op het juiste moment met de juiste standpunten de belangen van haar leden behartigen bij de verdere uitwerking van de wetgeving. Het doel: energiedelen met vrije leverancierskeuze dat goed werkt voor leden van energiegemeenschappen, tegen zo laag mogelijke kosten voor hen en voor de maatschappij.

Sluit aan bij de expertgroep

Wil jij als energiegemeenschap meedenken? Sluit je dan aan en werk mee aan verbetervoorstellen voor de wet, gebaseerd op praktijkervaring.

Aanmelden en meer informatie: Ries Verhoeven, ries.verhoeven@energiesamen.nu

De expertgroepen zijn uitsluitend toegankelijk voor leden van Energie Samen.